

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 8 K
Félévre . . . 4 „
Negyedévre . . . 2 „
Egyes száma ára . . . 43
Megjelenik minden szombaton.
Kéziratok nem adatnak vissza

DÉVA ÉS VIDÉKE

Szerkesztőség:
Kossuth L.-utca 12., hová a
lapszellemi részét illető min-
den közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Déva, Kossuth Lajos-u. 12.,
hová az előfizetések és hir-
detések küldendők.

Felelős szerkesztő:
Dr. LAUFER ÁRPÁD.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztő:
KARDOS ÁRPÁD.

Győzelmünk Nagyszebennél. Az oláhok súlyos veresége.

A vármegye alispánja ma délután az alábbi telefonértesítést kapta B e t e g h kormánybiztostól:

„Az ellenség nagyszebeni csoportját megsemmisítettük. Aki el nem esett, vagy fogságba nem került, az menekül. Összes ágyú a harctéren maradtak. Az ellenség a fogarasi havasok járhatatlan ösvényein menekül Románia felé, mert a vöröstoronyi szoroson senki át nem juthat, mivel az már két nap óta birtokunkban van. A sok ezer fogoly és rengeteg hadizsákmány eddig még összeszámlálható nem volt.

Erdély,

a magyar korona legszebb gyöngye, s benne a mi drága vármegyénk, egy hónappal ezelőtt került a világháború diabolikus hullámtorlódásába.

És mi ez alatt a hónap alatt egy szörnyű meglepetés észveszejtő körülményeitől hallgatásra kényszerülten, fehéredett ajakkal, fátyolos tekintettel, elkeseredetten és felháborodottan láttuk, figyeltük, mint nyílt meg lábaink alatt is a poklok pokla s miközben a világtörténelem öreg óráján a lomha járásu mutató összerótt a vajudó percekből ezt az időt, mint fakadtak fel minálunk is a vésztorrások, lobbantak lángra titokzatosan, bujkálva sustorgó vadtüzek, ütött át mirajtunk ismeretlen érzések reszketése, dőltek romba hihetetlen templomok, születtek robusztus fájdalomak s teltek meg könnytavakkal a drága bércek.

És láttuk a menekülő vonatok víziós képét, amint a vonagló Zsil felől vérpárás nappalokon, meg gyászfátyolos éjjeiken elátkozott kigyókként kusztak a nagy ismeretlen utjaira drága terhükkel, láttuk a tarka ágyterítőkből, abroszokból rögtönzött kóberü székely szekereket, melyeket jámbor lovacsák erőltettek tovább-tovább, ahol bizonytalan pihenőt sejtett a sirnivalóan duzzadt jármű összebujt népe. A hosszú sor nem akart befejeződni. S míg ott a széleken pergő tüzek halálra vadásztak, idebenn pergő könnyek marták a szemeket, melyek szent borzadállyal keresgéltek (már a kiindulás felén az utoljára jövőket.

Egy hónap óta ég a szívünk, a lelünk egyetlen Erdélye s vele együtt a mi hollós vármegyénk legdélibb része. Fészkek, küzdelmes hajlékok, boldogságok, tervek, jelenek és jövők perzselődnek, omladoznak s a gyehennatüz pernyéje

felhőzetesen száll a szemhatáron, hogy kétségbeejtő sötétséggel lepje majd be szűzfehér utainkat.

Megindult a föld. Reng-reng. Megindult népe. A legeslegújabb kor pokolian csudás, szép, megkapó népvándorlása ez, melyet megelőz, nyomon követ, körülnyaldos az őrjöngő pusztulás. Állatok és emberek falkái, megmenteni szánt értékek és rongyok kelnek utra, a hátszegvidéki vénhedt kuriákból nyugalomra érett négyes után komoly méltósággal gördül öreg matrónáival s ezek okos unokáival a megfakult ősi batár, puskát vet vállaira a dévai ősz táblabíró s kimustrált lovon hajtja maga előtt marhát a zarándi hegyek közé, előkelő uri dámák szénszállító kocsikon, a barscai képviselő-földesur motórekéje holmikkal rakott szekérvonatot vonszol végig az uton s az utolsó szekeren paraszti ülésben cselédjei között finom asszonya talpraesetten dirigálja a dübörgő ritka menetet, éhezések, ruhátlanságok gyorsan lendülő sötét változatokban végeláthatatlanul forognak előttünk. Erős színek rikoltoznak egymás mellett a történelem durva ecsetjének vitustáncában.

Egy hónapban mennyi sajtó tartalom, évszázadokkal mérhető megpróbáltatás, gí-gászi szenvedése egyénnek, köznek, nemzetnek!

A hetedik égre kiált mindez példátlan boszuért. Gyönyörű, felmagasztosuló tar-

A DÉVA ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

Délután három óraker . . .

Elmeséli egy öreg 23-as.

Irta: *Meskó Tibor.*

Olyan volt az állás, mint egy évszázados, erős vár, melyekben bátor lovagok laktak, kik alkonyi órákban lelették a fegyverzetet és az illatos virágú kertben valakivel karöltve csendes sétára indultak. Akkor az ostromolt várban a szép asszonyok is benalaktak, imájok a harcosok karját titkos erővel áldotta meg, szerelmes tekintetük végtelen kintartásra tüzelte, hiszen ott van a katona mellett a jegyese, asszonya, gyermeke, akit védeni kell. Akkor az éjszakák csendesek voltak, a katonák nem használták fel harcra a kétszínű éjszakát.

Olyan volt az állás, mint az évszázados, erős vár, de lakóinak csak rózsaszínű tábori lap hozta meg a jóságos szavakat, szerelmes simogatást. A gondolat, az együttérzés adta örök kölcsönbe az erőt. Mert óh, akikből áll az otthon, a haza és minden, amiért élni érdemes, messze voltak tőlünk; puha ajkuk melegsége csak vágyainkban kereste halvány ajkunkat. Tele volt a fedezék illatos, pompázó virágokkal, hónapok munkája után, puskalövésék között virultak ki; apró ágyacskájukban árván nyíltak ki és hervadtak el, mert nem volt ki nekik leszedni, marokszámra, öllel, összekötetlenül odahinteni az ő apró kötényébe.

Éjszakán át pedig nem volt csend. Tompán puffant a kadét kezében a világító pisztoly; mint gyermek a színes üveggolyókkal, úgy ját-

szott a libegő, színes rakétákkal a gyermek-tiszt. A Strypa mögött bosszusan mordult fel egy-egy ágyu hangja és sivítva vitte fejünk fellett odaát a mi „jó éjt“ kívánságunkat. Jött rá a bátor felelet is, vékonyabban szólott, nem is emelte rá fel fejét senki. Így ment ez akkor éjszaka is, úgy, mint azelőtt már sok száz éjszakán.

A rakéta lobbanó fényében megvillan most néhány mászkáló orosz holdszínű sapkája. Aztán mind több és több muszka járkal ki egy rommá lőtt kis vasuti órház meredező falai közül. Holnap bizonyosan támadni fog . . .

— Megmondta ezt a kapitány ur — motyog a kadét. Mondta, hogy már valamelyikönk látogatóba megy a másikhoz, mert régóta nem néztük meg egymást közléről. S ha ő mondja . . .

De közelebb most még sem surran a muszka. A fényező tűzes szemének az éjszakán átkutató sugarában ijedten meglapul. De mégis, amikor odavillan ismét a sugár, mintha már közelebb látszana sárga ruhája. Tehát jön. Most csak félénken tapogatózik, de holnap bizonyosan kitör. Messze van még az. Addig még most átolvasgatjuk azt a rózsaszínű lapot, amit ma délután három óraker hozott a posta. Aki ma nem kapott, az a tegnap érkezett olvasgatja, vagy a tegnapelőtti, vagy az egy héttel ezelőtt jött levelet. Örökké új írás az, ami hazulról jött, minden sora egy napra való élvezetet nyújt.

A figyelő kinn áll a fedezéken, keres, kutat a tekintete. Mig másra kerül rá a sor, addig lehet levelet írni. A fedezék mélyén egy-egy szál gyertya mellett apró sorokat rovgat egymás mellé a honvéd, vagy diktálja az üzene-

tét, feltámasztott állal, a gyertya pislogásába meredezve, irástudó bajtársának. Aztán ez az élénkség is kihál az állásban s aki nincsen szolgálatban, lehajtja fáradt fejét és álmodik boldog, vágyódóbb álmot, mint amilyent ott-hon, valaha, a jólétben álmodhatott.

Csak az ágyuk diskurálnak álmosan, egy-egy hangot bögdösve a sötétbe, mint mikor öreg emberek valami nagy dolog mesélésébe kezdenek.

Ugy éri őket a virradat. Most szaporább lesz a hangjuk ismét. Mindenki szeméből kipattan az álom, a fűről, nedves virágról lesepri a harmatot, felüdíti arcát vele, munkába áll, be-megy a „műhelybe“.

Ma tényleg látogatóba jön a muszka. Ügyesen, mint a mezei egér, surran egyenkint domboldalról vizmosásba, onnan egy leégett ház mögé. A kadét gukkerén át nézi, meg is számlálja őket. Jön a parancs: szigorú késztültség. A kapitány ur végig megy az álláson, jókedvű és nyugodt, mint máskor. Tréfázó szavakat mond mindenkire és bizakodó nyugalma átszáll mindenkire. Különb is fásultsághoz hasonló nyugalom gazdája minden ember itt, a kapitány ur szava inkább élénkséget kelt, jókedvű hangulatot: jöhet az orosz bátran . . .

És elröppen a délelőtt, egy puska sem csattan, délfelé a mi ágyuink elhallgatnak. Jön a részletes parancs: ha délután 3 óráig nem támad az orosz, akkor nekimegyünk mi . . .

Augusztus van s itt már csak enyhe sugarkat hint a nap. Nincs fárasztó hőség, nyugodtan ebédel mindenki, még pipára is gyujt. Nem árt itt már a felszálló füst, tudja jól az orosz, hol vagyunk. Gyakran próbált már közel jönni.

Néma csend. Egykedvű, morgós beszéde a

talomtól szinesedik meg ez a fogalom s aminek bűn volt még a gondolata is, a legszentebb erények igaz gyöngyévé válik, ha megvalósul. És meg kell valósulnia. Bűnhődnie kell a lator népnek, mely zsvány természetében az alattomoságnak, aljasságnak eredendő gyökereit kéjjel növesztette nagyra.

Erdélyünkre vetette magát a galád s azt hitte, hogy a ravaszul kiesztelt meglepetés Bertalanéjszakáján könnyű győzelemmel ölébe hullunk mint szines álmai megérett gyümölcse. Vérben gázolt a betörő s az első sikerek piroslásában eltorzult arcán ott dőzsölt már az ígéret földének birása. De fordulóban a kocka. Bukarest már reszket és menekül. Kószolják hát meg ők is a háborút, a megdöbbentő véres küzdelem. Ígyak fenéig a serleget, melynek keserű italát árulásuk csurgatta bele. Hullassák ők is a vérüket, sirassák ők is a fiaikat, öltösn náluk is gyászt a párját vesztett mátká, átkozódják a gyermeke nélkül maradt anyá. Remegjenek ők is, mikor olvassák a harctéri híreket, ígyak mohó szomjusággal a vigasztalásukra kitalált frázisokat. Szenvedjenek, vérezzenek és szidják a napot, a percet, amikor békéjüket megölték és fegyverhez nyultak.

Erdély pedig a mienk marad! Most és mindörökre. A vér és könny, a tengeráldozat megváltotta a jogot arra, hogy soha másé, mint a mienk, egyedüli jogos tulajdonosaié legyen. Katonáink és szövetségeseink kipróbált hősiessége ujult erővel fogja tönkretenni a rabló szomszédot, ki hitványságával létjogát is eljászotta.

Bizalom hát és kitartás!

bakának meg nem töri azt. A kadét az állás padkájára dőlve szundikál. Egyszerre felnyitja szemét, karjára simuló órára néz. Háromnegyed három... Mintha csergő óra költötte volna fel. Mellette megszólal a kicsi telefon...

— Igenis, kapitány ur, készen vagyunk.

— ...?

— Az én szakaszomtól 300 lépésnyire állanak.

— ...?

— Értem kapitány ur. Háromkor én is indulok.

Rémes dübörgés hallszik fel hátunk mögött. Utána rögtön sűrű dörrenések. „Botond”, a 30 és feles szólalt meg és mély hangját a „kis” ágyúk szapora szava követi. Pont három óra. Jól hallszik fejünk felett az öreg ágyu ugató sivitása és kíséretének füttyülő utja. A Botond belevág az orosz állásba, onnan tartalék nem jön előre. A tarackok az előretörő orosz rajvonalba küldik a „csomagot”. A legöregebb baka szeme is izzik, nem tud már magáról...

— Előre, öregek!...

Fürgén ugráló emberekkel telik meg a fedezék teteje és sűrűgve, kanyargó gyors lépésekkel, puskaszó nélkül megindul az ellentámadás. Hőfehér füsttel pukkan fejünk felett az orosz srapel, de hiány nélkül mennek előre az öreg katonák.

Ujra elbődül hátunk mögött a 30 és feles, a tarackok megint sűrűbben szólanak és az orosz babonás megdöbbenéssel megáll. Szemtől-szembe néznek egymásra a megedzett, bátor katonák, de néhány orosz most megfordul, futni kezd, de minduntalan felbukik elterült bajtársai testében. Kuszva mennek tovább.

Tudnivalók a postai küldeményekről.

A magánosok postai küldeményeit illetően a további intézkedés az alábbi korlátozások érvényesek.

1. Szigorúan tilos a posta útján az államérdekre hátrányos közleményeket küldeni. Ide tartoznak első sorban azok a katonai vonatkozású hírek, melyek bár ártalmatlanoknak látszanak, mint pl. fontos katonai parancsnokságok, intézetek, csapattestek és ezekhez tartozó személyek tartozkodási helyének megnevezésére, katonai beszállásolásokra, katonai áruk szállítására és elraktározására stb. vonatkozó küldemények, de amelyek a jelen viszonyok mellett mégis ártalmasak lehetnek.

2. A nem helybe szóló leveleket nyitva kell feladni.

3. A pénzes (érték) levelek és értékdobozok írásbeli közleményt nem tartalmazhatnak. A feladó ezeket nyitva tartozik a postára hozni és azokat csak a felvevő tisztviselő által törten át vizsgálás után és annak jelenlétében zárhatja le a saját pecsétjével és csak ugyanez a ragaszthatja fel a frankójegyeket, szintén a felvevő tisztviselő jelenlétében. A nyitva feladásért, ha csak a feladó nem kívánja pénzeslevelét, mint olvasott pénzeslevelet kezelteni, a posta felemelt értékportót nem szed és a pénzeslevelet nyitva feladottnak nem jelzi. A postahivatalok ellenőrzése a pénzes-érték leveleknél és értékdobozoknál csupán annak megállapítására szorítkozik, hogy azokban nincsen írásbeli közlemény, de nem terjed ki annak megállapítására, hogy a nyilvánított tartalom tényleg meg van-e és e tekintetben a posta felelősséget nem vállal.

4. A szállítólevelek és postautalványok szelvényére magánközleményt írni nem szabad.

5. A feladott csomagok magán közleményt nem tartalmazhatnak. Gyanu esetén a postahivatal a csomag felbontását és átvizsgálásának megengedését kívánhatja. Ha a feladó azoknak eleget tenni nem hajlandó, a csomag felvétele megtagadható.

6. Postai közleményeknél titkos írás, gyorsírás, héber betűk és Európa kívüli használata tilos. A fenti korlátozások be nem tartása esetén küldemény felvétele nem követelhető, kivéve a leveleket, melyeket a posta ugyan zártan is felvesz, de nem helybe szóló levelek zártan való feladása a leveleknek esetleg több napi késést okozhat.

A kereskedelemügyi miniszter legutóbbi rendelete értelmében ezentúl a levélpórtó 15 fill.

lesz, a helyi forgalomban pedig 10 fillér. A rendes levélsúlyon túl minden husz gramm után 5 fill. A levelezőlap ára 8 fill., olyan levelezőlapoké azonban, a melyeken nincs a postai frankójegy nyomása 10 fillér.

Nyomtatványok 10 grmmig 2 fillért fizetnek, üzleti papirok 50 grammonként 5 fillért, áru-minták 50 grammonként 5 fillért. Az ajánlási díj a postaportón kívül helyben és vidéken 25 fillér. A pénzeslevelek a rendes ajánlott levelek díját és a nyilvánított érték minden 300 koronája után 10 fillért fizetnek. A csomagszállítási díj 5 kilogrammig 70 fillér, 10 kilogrammig 150 fillér, 15 kilogrammig 250 fillér, 20 kilogrammig 350 fillér. Ausztriába az alapidj 5 kilogrammig 80 fillér, Németországba pedig 1 korona. Értéknyilvánítással ellátott csomagnál a nyilvánított érték minden 300 koronája után még 10 fillér fizetendő.

A postautalvány díja a belföldön 10 koronáig 15 fillér, azon túl 50 koronánként 5 fillérel több. Az utalványok kézbesítéséért 10 koronáig 5 fillér, ezen túl pedig 10 fillér jár, a melyet a feladaskor kell beszédni. Az új díj-szabás október elsején lép életbe.

A táviratokra vonatkozólag pedig már szeptember 28-án lépett életbe egy új rendelet, melynek értelmében a hétköznapokon délután 4-órától este 9-ig feladott táviratok után 1-1 korona pótdíj fizetendő. Vasár-és ünepnapokon csak sürgős (dringend) táviratok adhatók fel a sürgős táviratoknak megfelelő (azaz háromszoros) díjtételekkel.

A brádi csendélet.

Miután sok szó esik mostanában itt is, ott is róla, átadjuk az ügyet a nagy nyilvánosság-nak s különös figyelmébe ajánljuk az illetékes köröknek.

A megye legdélibb határán véres harcok folynak. Menekülők ezrei vették könnyes kezükbe az ideiglenes száműzetés keserves kenyerét s lelkükön ott rág a hajléktalanság férgé. A galád ellenség államexisztenciára tör s közben sűrűn gázol egyes apró exisztenciákban. Fönn, északon ez alatt szintén szorgalmasan foly az exisztenciák kikezdése. Nem az ellenség csinálja, hanem, ami még szomorubb, mi magunk. Segítünk neki a tönkretevésünkben.

Brádon szeméremetlenül tobzódik a kártya. Ugy mondják, hogy délutánonként ezereket megközelítő százakig zsarolják egymást, a családjukat, szerencsétlen nemzetüket a könnyelmű játékosok, kiknek nyakára ráül ez a forró szenvedély, elvakítja őket, hogy mint az ópiumszívók, ne lássanak a körülöttük zúgó, tomboló viharból, veszedelemből semmit s a láng, mely most egekig csapkod, önekik csak arra jó, hogy sötét kedvtelésükhöz világítson, több alkalmat, több cimborát odacsaljjon.

Ennek a délihez hasonló eredményű északi csatározásnak hadszíntere a brádi kártyabarlang. Mert ez a lokálitás már régen elveszítette a jogcímét arra, hogy igazi kaszinónak tekintessék. Szegény Széchenyi apánk megfordulna sirjában, ha a brádi kaszinót tartaná elébe, mint az ő álmainak gyakorlatilag működő élővalóságát. Nem tölt ez be a brádi társadalmi életben más szerepet, mint azt, hogy a kártyaszennvedély kaszinói cégér alatt minél átkosabb szabadsággal burjánozhassék benne. Kielégíti-e ezzel a teremtés koronájának, a társaslénynek kulturszükségleteit, van-e rá szükség? Sőt! Nem egyenesen káros, megmetyelző-e a társadalmi életre az ilyenek a léte? Az a nagyon, nagyon kevés uriember, aki nem a rabló kártyáért jár oda, a maga társaságát, ártatlan szórakozását a kávéházban is megkapná és aligha csalódunk, ha azt állítjuk, hogy ezeknek az uriembereknek fájna legkevésbé, ha a brádi kaszinót feloszláták.

Egy kulturintézményt, mely a mai nagy időkben eszközül dobja magát olyan szenvedélyeknek, melyek holtbizonyossággal örlik fel a közéjük sodrottaknak anyagi exisztenciáját, gyöngítik erkölcsi exisztenciáját, nem szabad kulturintézményként kezelni.

Cím és tartalom nem mindig egyek. S mi abba, mint a közérdek szószólói, nem nyugodhatunk bele, hogy a brádi kaszinó a pusztá cím révén a törvénnyel szemben eszeveszett hazárdjátékokhoz nyújtson privilégiumot. Ha a kaszinó vezetőségében nincs elég erély, mi-

ért nézi ezt összedugott kézzel a helyi hatóság? Követeljük a beavatkozását. Ha nem teszi, menjenek segítségére a felsőbb hatóságok a maguk nagyobb súlyával. De tegyenek valamit. Nem olyan világot élünk, mikor kiaszalt jel-szavak, tyukszemes érzékenykedések legyezgetésének luxusát megengedhetjük magunknak. Látni kell az elvakultak helyett!

Az utazási igazolványok megszerzése.

Amióta vármegyénk belső hadszíntér lett, a vasuton való utazás is komplikálódott, úgy, hogy az illetékes hatóságok nem győzik az utazás módosításait iránt érdeklődők mindenikének külön-külön a felvilágosítást megadni. Nem lesz tehát érdektelen, ha a közönséget ezuton is tájékoztatjuk az utazás módosításairól és lehetőségéről, s az utazási igazolványok megszerzése körüli teendőkről.

A legújabb 29300—1916. B. M. eln. számú rendelet értelmében utazási igazolványok csak indokolt fontos és igazolt esetekben adhatók ki. És pedig a belső hadműveleti terület határvonalain belül történendő utazásokhoz elég az illetékes rendőrhatalóság engedélye, illetőleg az állami, törvényhatósági és községi hivatalnokoknak, vagy hozzátartozóiknak féláru jegyváltásra jogosító arcképes igazolványa, — néhány vasutvonal kivételével, melyekre nézve az illetékes hatóság ad felvilágosítást.

A belső hadműveleti terület határvonalának átlépésére külön katonai engedély is szükséges, mely csak következő igazolt esetekben nyerhető el: Katonai, vagy más közügyekben, gazdasági forgalom lebonyolítása, mezőgazdasági, vagy ipari termelés céljából és végül fontos és halasztást nem tűrő családi okokból kifolyólag. Az engedélyt a „Katonai legfelsőbb parancsnokság (Passierscheinstelle) Táboriposta 170.“ adja ki, ahova e célból kérvényt kell küldeni. A kérvényhez csatolni kell az illetékes rendőrhatalóság által kiállított, aláírt, arcképpel és előírt záradékkal ellátott utazási igazolványt, a kérvényben pedig feltüntetendő az utazás célja, végpontja, vagyis az állomás, hova az illető utazni szándékozik, s a tervezett tartózkodási időtartam, amely azonban 14 napnál tovább nem terjedhet.

HIREK.

Köszöntünk kedves olvasó,

kitől egy hónap óta szakadtunk el, szétrebbenve, köszönés nélkül. Az új háboru réme közénk toppantott, idegesen szétválasztott s az árván maradt nyomdában hűséges ólomkatonáink fázósan húzódtak össze a rideg henyeségtől, várva, óhajtván az időt, hogy megszokott gyors tempókkal újra munkába kezdjenek.

A városra ráterpeszkedett valami hempergő üresség, megdermedt az élet s a sivár otthonok sirámos magánya szegett szárnyakkal, lecsüggedt fejjel meredt a kihalt utcára.

Elmult az éles csattanás első kábulata, s az eszmélő biztonságos távolban láthatta a veszedelem sárkányfujásainak gomolygó páráját. És mi kevesek, kiket idekötött a kötelesség szava, megkönnyebbüléssel figyeltük az élet ébredését. A tovalépkedő napokkal egyre szaporodott kisdud táborunk, szakadozott az üresség, visszatértek a lakott lakások, elevenebb, színesebb lett a szó, népesebb az utca s fölöttük ott göngyölgeté szét jótékony leplét a bizakodás, a jónak reménye.

Mi is megkezdjük a munkát, sorba állítjuk a serény kis ólomkatonákat, hogy harcoljanak a szépért, nemesért, jóért, magyar boldogulásért. Csak úgy, mint gyöngerejüktől kitelik. Mindenki csak úgy, mindenki csak annyit.

Hirdetjük az életet. A föltámadást.

Köszöntünk, kedves olvasó!

— **Főispánunk kitüntetés.** A pénzügyminiszter Öfelsége felhatalmazása alapján a hadikölcsön sikerének előmozdítása körüli érdemei elismerésül Marra László főispánnak elismerő oklevelet állított ki.

— **Pénzügyigazgatónk előléptetése és kitüntetés.** Öfelsége Botka Istvánnak, a dévai m. kir. pénzügyigazgatóság jeles főnökének, a pénzügyi közigazgatás terén szerzett érdemei méltánylásul a kir. tanácsosi címet adományozta, a pénzügyminiszter pedig a VI. fizetési osztályba léptette elő.

— **Uj szárnyparancsnok.** A honvédelmi miniszter Hamza Gyula m. kir. csendőrnagy dévai szárnyparancsnokot Györbe az ottani szárny élére, Gidófalvy Elemér győri m. kir. csendőrszázadost pedig a dévai csendőrszárny élére vezényelte ki.

— **Kinevezések.** A király Endes Gábor dr. dévai kir. törvényszéki bírót a körösbökenyi kir. járásbíróhoz vezető járásbíróvá, Pállfy Béla dr. dévai kir. törvényszéki jegyzőt ugyanide albiróvá, az igazságügyminiszter pedig Zsákó Gyula dr. kolozsvári kir. törvényszéki joggyakornokot szintén a dévai kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

— **Halálozások.** F. hó 5-én helyezték el örök nyugalomra Verebélyen Saxun János ottani kir. albiró tetemeit. Az elhunyt éveken át működött a dévai kir. törvényszéknél jegyzői minőségben.

Özv. Kutler Antalné, Licker Rezső dévai kir. adóhivatali főellenőr nejének anyja, 79 éves korában Déván meghalt. Temetése részvét mellett ment végbe f. hó 25-én.

— **Vége a nyári időszámításnak.** Most, hogy véget ért a nyár s a kormányrendeletre egy órával előreigazított időszámításnak már nincs célja, megint visszaállítják a régi időszámítást. Ma, vagyis a szeptember 30-áról október elsejére menő éjjel egy óraker minden órát 12 órára kell visszaigazítani s így ezen az éjjelen kétszer lesz éjfélünk.

— **Moratorium az erdélyi menekültek érdekében.** Az oláh háboru következtében az Erdélyből menekültek kímélése céljából magánjogi tartozásaik esedékessége, peresítése és az ítéletek végrehajtása dolgában a Maros déli partjának területére kivételes szabályokat állapított meg a kormány. A rendelet az augusztus 28-ika előtt keletkezett tartozások esedékességét 3 hónapra kitolja. Ez alól is van kivétel, így többek között a munkaviszonyból eredő tartozásokra nem vehető igénybe a halasztás. A rendelet szerint halasztott tartozások nem peresíthetők, a perek felfüggesztendők, az ítéletek alapján végrehajtást kérni nem lehet, a rendelet védelme alá eső adós ellen csődryítás nem kérhető. Kétségtelenül méltányos és helyes dolog volt a moratorium elrendelése, de rendkívül sérelmesnek tartjuk, hogy Dévát és a dévai járást egyszerűen kihagyta a moratorium hatálya alól, holott azok az okok, melyek ezt az intézkedést szükségessé tették, itt is fennállnak. Mindazokat, kiknek e sérelem orvoslására ingerenciájuk lehet, sürgős közbelépésre kérjük.

— **Déva lakosságának lisztzükséglet bejelentése.** Ujabbi intézkedés folytán szeptember 30-án veszi kezdetét, s tart bezárólag október 4-ig. A közönségnek ezuton is felhívjuk a figyelmét arra, hogy azok, akik gabonavásárlásra már kaptak igazolványt, de a gabonát beszerezni nem tudták és reményük sincs arra, hogy október 15-ig be tudják szerezni, — a vásárlási igazolványt szolgáltatassá vissza a helybeli rendőrkapitánysághoz, mert, akik ezt megtenni elmulasztják, olyan elbírálás alá esnek, mintha gabonakészletüket már beszerezték volna.

— **A rézbesszolgáltatás.** Déván meglehetősen lassúsággal történik, ami annak tulajdonítható, hogy a mostani mozgalmas időkben a közönség legnagyobb részének figyelmét és érdeklődését elvonják a közelebbi harcterek eseményei. Akik rézbesszolgáltatási kötelezettségüknek eleget akarnak tenni, azok október 2-től kezdve még beszállíthatják rézneműiket. Az átvétel a városháza nagytermében történik. A beszállítás annyival is inkább ajánlatos, mert már jár is házról-házra egy ellenőrző bizottság, melynek hivatása megállapítani, hogy történt-e eltilkolás, vagy nem. Az eltilkólást 6 hónapig terjedhe ő elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetik.

— **Statárium Hunyadvármegyében.** A kolozsvári kormánybiztos f. hó 6-án kelt rendeletével, melynek hirdetményei e héten jelentek meg mindenfelé, vármegyénk területén a katonai rögtönbiráskodást életbe léptette. Eszerint kötélt vagy golyó általi halálbüntetés sújtja 1., a jogosulatlan toborzást, 2. a katonai szolgálati kötelesség megszegésére való csábítást és segélynyújtást valamint a szökevények számára való segélynyújtást, 3. a kémkedést és az állam hadi ereje ellen intézett más cselekményeket, 4. a felségárulást, 5. felségsértést, 6. közcsendháborítást, 7. lázongást, 8. a vasutaknak, azok építményeinek, gépeinek, szállítási és más eszközeinek gonoszszágból való rongálását, 9. veszélyes körülmények között a vasutakon gonoszszágból véghez vitt cselekményt vagy mulasztást, 10. az állami táviró (telefon) gonoszszágból való rongálását és üzemének szándékos háborítását, 11. a katonai vagy honvédkincstár tulajdonában, kezelésében vagy üzemében levő tárgyakon elkövetett nyilvános erőszakoskodás büntetését, 12. a gyilkosságot, emberölést, gyújtogatást, rablást, 13. az 1000 K-t meghaladó lopást, sikkasztást és 2000 K-t meghaladó csalást, 14. a függelomsértést, 15. zendülést, 16. lázadást, 17. szökést, 18. a szökésben való bűnrészességet, 19. szövetkezésalakítást a szökésre vagy az ebben való bűnrészességet, 20. a gyávaság büntetését, 21. a fegyelem és rendháborítás büntetését, 22. a fegyverek vagy muníció eldobását vagy elidegenítését, 23. az öncsonkítást, 24. az örség által az őrzésére bízott jószágon elkövetett lopást, 25. a katona által bajtársa vagy felebbvalója, ez utóbbi által alárendeltje ellen elkövetett lopást, 26. a fosztogatást vagy bűnrészességét és 27. az örszolgálati kötelességsértés büntetését.

— **A kávé maximális ára.** Az alispán a megye területére a kávé legmagasabb árát a kiskereskedelemben különként a következőleg állapította meg: I. Robusta kávé 10.14 K., II. Mindennemű Santos kávé és pörkölő kávé 10.94 K., III. Finom kék kávék 12.34 K., IV. Marago gip 13.34 K., V. Közönséges pörkölő 13.34 K., VI. Finom pörkölő 14.74 K.

— **A megyénkbeli elmenekült pénzintézetek közül az alábbiak jelenlegi működési helyéről van tudomásunk:** Dévai Közgazdasági bank Budapest, V. Fűrdő-utca 2., Dévai Takarékpénztár Arad, Hatiegana takaré- és hitelintézet Arad, Hunyadmegyei első takarékpénztár Budapest, Fűrdő-utca 2., a hunyaddobrai Orientul takaré- és hitelintézet Budapest, VIII. József-körút 31-a, a kudzsiri Cugierana takaré- és hitelintézet Arad, Batthyáni-u. 29., III. 4., a Petrosényi takarékpénztár Budapest, VIII. Vas-utca 15., a Piskii takarékpénztár Budapest, V. Dorottya-u. 6., a szászvárosi Ardeleana takaré- és hitelintézet Budapest, V. Fűrdő-u. 2., Előlegezési egyesület Budapest, V. József-tér 14., a vajdahunyadi Corvineana takaré- és hitelintézet Nagylak.

— **Merisor pusztulása.** A dévai járásbeli Merisor községben f. hó 21-én állítólag egy öreg asszony gondatlansága folytán tűz ütött ki, mely reggeltől estig tartott és öt ház kivételével az egész községet elhamvasztotta. A csapás nemzetgazdasági szempontból is súlyos, mert a lakosságnak már szépen behordott és elraktározott teljes gabonatermése megsemmisült. A lakosság legnagyobb része a szabad ég alatt van, csak néhányan tudtak szállást nyerni az épen maradt öt házban. Az inség óriási, mert semmit sem lehetett megmenteni, minden odaégett. A közigazgatási hatóság az éhezők és nélkülözők nyomorának csillapítása végett a segélyezési akciót a járás területén ugyan már megindította, de ezuton is felkérjük a vármegye közönségét áldozatkész adakozásra. A kár 190 ezer korona, biztosítva nem volt semmi.

— **Az aprópénzhiány orvoslása.** Az aprópénzhiányból előállott mizériák enyhítése végett a jegybank vasból készült, középen lyukas kétfilléreket fog forgalomba hozni. Az új váltópénzt a körmőcbányai pénzverdében készítik és nagyobb mennyiséget már elszállítottak belőle. Forgalomba hozataluk időpontjára nézve még nincs döntés. A papir egykoronások ügyében most folynak a tanácskozások a jegybank vezetésében. Az ötlet megvalósítása, sajnos, még messze van, pedig egészen bizonyos, hogy a papirkoronások kiadására sürgős szükség lenne. Vas huszfilléreket most már minden

kikötés nélkül szolgáltatnak ki. Nem kívánnak cserébe nikkelt váltópénzt, hanem papirpénzt is beváltanak vaspénzekre. A kétkoronások szét-darabolása ügyében úgy döntött a jegybank tanácsa, hogy a szét-darabolást megengedi. A beszolgáltatott darabok értékéből nem vonnak le semmit, csak arra kell vigyázni, hogy az egyes darabok szabályos részei legyenek az egész papir kétkoronásnak.

— Az elmenekült hivatalok közül eddig a következők vették föl újra működésüket: A dévai kir. törvényszéknél Pap Jenő kir. ítélőtáblai bíró elnökletével Géczy Imre, Demjén János, Rád Márton és Sándor Ákos bírák a gyorsított büntető eljárások lefolytatására ötös tanácsban működnek. A dévai, marosillyei és szászvárosi kir. járásbírók vezetőinek és 1—1 tisztviselőnek a visszatérését is elrendelte az igazságügyminiszter. A dévai kir. pénzügyigazgatóság Botka István kir. pénzügyigazgató vezetése alatt két titkárral korlátozott tevékenységi körben újból működik. A dévai kir. adóhivatal és a pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség egy pár tisztviselővel a közigazgatás pénzügyi természetű ügyeinek lebonyolítása céljából szintén megkezdte hivatali tevékenységét. Hunyadvármegye központi árvaszéke és a kir. ügyészség is működik már.

— Megint bekövetkezett a liszt és kenyérgyék korszaka. Az új háború, mely sok mindent fölforgatott, egy darabig meglazította a hatósági ellenőrzést a lisztforgaszásban. Mindenki szabadon vásárolhatott, amennyit épen akart, sehol sem kívántak hatósági cédulát. A hatóság már megszüntette ezt a káros szabadosságot s most már csak hatósági utalvány ellenében szerezhető be liszt és kenyér.

— A t. körjegyző urak szíves figyelmébe ajánlom dusan felszerelt könyv-papír és írószerek kereskedésemet ugyszintén közigazgatási nyomtatványraktáramat. Ujabbán raktárra elkészítettem és kapható a 32000—915. B. M. eln. számú rendelet szerinti „Személyazonossági igazolvány” című nyomtatvány. Teljes tisztelettel Laufer Vilmos könyv-papír és írószerek kereskedése Déván.

— Akinek a szájából ma szivar dagad ki, vagy cigaretta karcsu alakja fehérlik, hogy bodor füstöcskéket eregessen szét, a legirigylenőbb ember nemcsak másutt, de Déván is. Kincset ér ez a két cikk, melyhez jó pénzért is csak vezekelve lehet hozzá férni. A nagytrafik vasredőnyei állhatatosan csukva maradnak, az üzletek ajtaján „nincs trafik” üti ki a szemünket s a nikotinsták kényszeredetten, de sűrűn pislognak a száradó falevelekre. Hja, a háború sok szokatlant csinált megszokattat!

Laptulajdonos és kiadó: LAUFER VILMOS.

TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal: 35.

Van szerencsénk a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy Déván, az Aradi-úton levő, 39 év óta fennálló és dús természetes sótartalmu vizénél fogva kitűnő gyógyhatásának elismert

első dévai sósfürdőt

megnyitottuk, miáltal azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy nemcsak kitűnő és orvosilag elismert gyógyhatásu fürdőkkel szolgálunk, de a nagyérdemű közönség kényelmét ezentúl fokozottabb mértékben is kielégíthetjük.

FÜRDŐÁRAK: Reggel 7-től este
Egyszeri fürdés . . . K 1-20
Fűtéssel . . . K 1-40 8 óráig nyitva.

Teljes tisztelettel

LAUFER TESTVÉREK

Telefonszám 82.

Telefonszám 82.

TÜZIFA!

Berekszó határában fekvő erdőben, 500 méternyire a megyei úttól:

hántolt tölgydorongfa, ürmétereinként 120 cm magas, 17 korona;

hántatlan tölgy és cserdorongfa, ürmétereinként 120 cm. magas, 15 korona, továbbá ágcsomó, 2 méter széles, 120 cm. magasságu halmokban 6 kor. kapható.

Ezen árak az erdőben való átvétellel értendők.

Szállítási utalványok megválthatók:

GÁL ÁRMIN,
Hunyadi-út 10.

132 2

Hordókat

petroleumos, olajos, kátrányos, sziruposat, szeszeset a legmagasabb áron

minden mennyiségben készfzetés mellett veszünk ugy helyben, mint bármely vidéki vasut- vagy hajóállomáshoz szállítva.

Hordóügynökök kerestetnek!

Weisz Lipót és Társa

olaj, gépszir, kocsikenőcs nagykereskedők.

Budapest, IX., Hentes utca 17.

Interurbán telefon: József 14—50. 133 1—10

Boreladás!

Idei saját termésü kitűnő minőségü

kiforrott új bor

kapható nagyban és kicsinyben

Breier Sámuel

borkereskedésében

DÉVÁN,

Petőfi Sándor utca 12. sz.

134 1—1

Két jóházból való fiu
tanulóul
felvétetik lapunk kiadó-
hivatalában.

Ajánlunk azonnali szállításra a legjutányosabb napiárak mellett:
Gép-, henger- és autóolajat,
gépsziradékat, kocsikenőcsöt
és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges kenőolajakat szavatolt jó minőségben.

WEISZ LIPÓT és TÁRSA

dísznőzsir, szalonna- és olajnagykereskedők
Budapest, IX., Hentes-utca 17. Sörgöncim! WEISSEFETT Budapest.
Interurbán telefon: József 14—50. 108 8—10

Sz. 1197—916. krj.

Árverési hirdetmény.

A lapusnyaki körjegyzőséghez tartozó községek vadászati jogai az 1916. évi augusztus hó 15-től 1922. évi augusztus hó 15-ig terjedő időre a körjegyzői irodában betekinhető feltételek mellett haszonbérbe fognak kiadatni. Kikiáltási árak 1—15 korona. Az árverések megtartatni fognak:

Dumbraviczán,	1916. okt. 19. d. e. 8 órakor.
Szakamáson	„ „ 19. d. e. 9 „
Brizniken	„ „ 19. d. e. 10 „
Lapusnyakon	„ „ 19. d. u. 3 „
Radulesden	„ „ 21. d. e. 8 „
Sztregonyan	„ „ 21. d. e. 9 „
Szt. Ohában	„ „ 21. d. e. 10 „
Nagymuncselen	„ „ 21. d. u. 2 „
Kismuncselen	„ „ 21. d. u. 4 „

A községi előljárástól.

Lapusnyak, 1916. augusztus 27.

Illyés Szávin
körjegyző.

Mindennemü könyvnyomdai
és könyvkötészeti munkát

::: elvállal :::

LAUFER VILMOS

könyvnyomdája és könyvkötészete

::: DÉVÁN. :::